

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ НАЦІОНАЛЬНИХ ВИМОГ ДЛЯ ЗАТВЕРДЖЕННЯ ТИПУ ТРАКТОРІВ, ПРИЧЕПІВ, ПРИЧІПНИХ МАШИН З НОВИМИ ЄВРОПЕЙСЬКИМИ НОРМАМИ

В. Кравчук, д-р техн. наук, чл.-кор. НААН України, проф.,

<https://orcid.org/0000-0003-2196-4960>

Т. Цема, <https://orcid.org/0000-0003-0596-2324>

С. Афанасьєва, <https://orcid.org/0000-0003-3486-4192>, e-mail: s_afanasjeva1@ukr.net

Л. Лисак, <https://orcid.org/0000-0001-8330-6088>

С. Риждова, <https://orcid.org/0000-0003-2693-4162>

ДНУ “УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого”,

І. Горбатова, <https://orcid.org/0000-0002-3119-9089> УкрНДНЦ хімотології і сертифікації ПММ і ТР

Анотація. Метою дослідження є порівняльний аналіз нормативно-правової бази України щодо оцінки відповідності та введення в обіг сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів з відповідними актами технічного законодавства ЄС у зазначеній сфері. Проаналізовано технічне законодавство ЄС у цій сфері, визначено його основні особливості та відмінності від чинного в Україні Технічного регламенту затвердження типу сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, їхніх причепів і змінних причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів і Директиви 2003/37/ЄС, на основі якої розроблено зазначений Технічний регламент. Проведено порівняльний аналіз щодо сфери дії нормативно-правових актів, суб'єктів господарювання, задіяних в процесах затвердження типу та введення в обіг, установлення вимог до тракторів, причепів і причіпних машин, а також процедур підтвердження їхньої відповідності. Основними особливостями оновленого технічного законодавства ЄС є вдосконалення і спрощення нормативно-правової бази та більш повна гармонізація з міжнародними стандартами і правилами. Нові європейські норми більш чітко установлюють

сферу дії нормативно-правових актів, технічні та адміністративні вимоги, розширюють перелік суб'єктів господарювання, задіяних в процесах затвердження типу та введення в обіг, конкретизують їх обов'язки. Вимоги до тракторів, причепів, причіпних машин систематизовано за групами та доповнено. До вимог, які установлюються Технічним регламентом затвердження типу, доповнено 30 % нових вимог. Процедура затвердження типу в цілому така ж сама, як і в чинному Технічному регламенті затвердження типу, тільки введено нові поняття послідовного та змішаного затвердження типу. Результати досліджень будуть використані в подальшому для адаптації національного законодавства у сфері сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів до нових європейських вимог з метою підвищення безпеки та ефективності таких засобів і усунення технічних бар'єрів в торгівлі.

Ключові слова: введення в обіг, регламенти ЄС, затвердження типу, сертифікат затвердження типу, сертифікат відповідності, сільськогосподарські та лісогосподарські транспортні засоби, технічна служба, технічний регламент.

Постановка проблеми. В Україні з 1 січня 2016 року в обов'язкову дію введено Технічний регламент затвердження типу сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, їхніх причепів і змінних причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів

[1] (далі – Технічний регламент затвердження типу), який розроблено на основі Директиви 2003/37/ЄС [2].

Зазначений Технічний регламент розроблено УкрНДІПВТ ім. Л. Погорілого разом з Мінагрополітики в рамках програми приведення націо-

нальної нормативно-правової бази у сфері технічного регулювання щодо тракторів, їхніх причепів та причіпних машин у відповідність до технічного законодавства Європейського Союзу (ЄС) та вимог Світової організації торгівлі (СОТ).

Одночасно в Європейському Союзі стосовно введення в обіг сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, причепів та змінних причіпних машин з 1 січня 2016 року запроваджено новий регламент ЄС – Regulation (EU) № 167/2013 щодо затвердження типу і нагляду за ринком сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів (далі – Регламент № 167/2013) [3] і п'ять делегованих регламентів Комісії ЄС, якими замінено Директиву 2003/37/ЄС і 23 окремі Директиви ЄС, які встановлюють вимоги до складових частин, вузлів та характеристик тракторів, причепів, причіпних машин.

Зараз для України дуже важливим напрямком в економічній діяльності є врахування сучасних європейських норм під час виготовлення вітчизняної продукції з підвищенням її безпечності та конкурентоспроможності і в кінцевому підсумку усунення технічних бар'єрів у торгівлі, зокрема в галузі сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, причепів і причіпних машин.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. З огляду на підписання Угоди про асоціацію з ЄС і вступом до СОТ, гармонізація та приведення вітчизняного законодавства у відповідність до чинних європейських нормативно-правових актів технічного законодавства ЄС є необхідним етапом усунення технічних бар'єрів в торгівлі, спрощення процедури взаємного визнання результатів оцінки та підтвердження відповідності, а також створення умов для розширення ринку збуту вітчизняної сільськогосподарської техніки.

За цих умов основною метою законодавства Європейського Союзу щодо порядку введення в обіг сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів та їхніх складових частин є забезпечення їхнього достатнього рівня безпеки та захисту навколишнього середовища. Орієнтація на обов'язкові вимоги безпечності та ергономічності до сільськогосподарських і лісогосподарських транспортних засобів, іден-

тичні сучасним європейським нормам, дозволить значно підвищити безпечність, ефективність та конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської техніки.

На цей час в Україні діє Технічний регламент затвердження типу, адаптований до європейської директиви 2003 року. Але зважаючи на введення в 2016 році в ЄС нових удосконалених норм, чинний Технічний регламент затвердження типу не дозволяє в повній мірі урегулювати питання з усуненням технічних бар'єрів в торгівлі сільськогосподарськими і лісогосподарськими транспортними засобами та привести у відповідність виробництво вітчизняних машин до сучасних європейських та міжнародних норм.

Враховуючи зазначене, необхідно ретельно вивчити та проаналізувати чинне технічне законодавство Європейського Союзу у сфері оцінки відповідності та введення в обіг сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів з тим, щоб у подальшому адаптувати національний нормативно-правовий акт, а саме чинний Технічний регламент затвердження типу, до нових європейських вимог, установлених Регламентом № 167/2013.

Мета статті. Проведення порівняльного аналізу нормативно-правової бази України щодо введення в обіг сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, причепів, причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів з відповідними актами технічного законодавства ЄС у зазначеній сфері.

Виклад основного матеріалу дослідження. Регламент ЄС № 167/2013 від 5 лютого 2013 р. щодо затвердження типу і нагляду за ринком сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів є основним, процедурним документом в зазначеному напрямку.

Цей Регламент визначає та запроваджує узгоджені адміністративні і технічні вимоги до затвердження типу і нагляду за ринком сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів.

Порівняно з чинним в Україні Технічним регламентом затвердження типу та Директивою 2003/37/ЄС, на основі якої його розроблено, Регламент № 167/2013 має цілий ряд відмінностей та особливостей.

Основною особливістю Регламенту №

167/2013 є напрямком на вдосконалення та спрощення нормативно-правової бази.

У Регламенті викладено основоположні правила і принципи встановлення вимог та затвердження типу, а конкретні технічні вимоги викладено в 4-х делегованих актах:

– Regulation (EU) № 1322/2014 щодо загальних вимог та вимог до конструкції сільськогосподарських і лісогосподарських транспортних засобів [4];

– Regulation (EU) № 2015/208 щодо вимог функційної безпеки сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів [5];

– Regulation (EU) № 2015/68 щодо вимог до гальмівних систем сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів [6];

– Regulation (EU) № 2015/96 щодо вимог охорони навколишнього середовища та експлуатаційних характеристик двигунів сільськогосподарських і лісогосподарських транспортних засобів [7].

Адміністративні вимоги (форми інформаційних документів, сертифікатів, представлення результатів випробувань, перелік складових частин, які можуть значно впливати на безпеку тощо) наводяться в Regulation (EU) № 2015/504 щодо адміністративних вимог для затвердження та нагляду за ринком сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів [8].

Регламент № 167/2013 можна віднести до законодавчого акта, інші наведені вище регламенти відносяться до підзаконних актів і є невід'ємною його частиною.

Вимоги до об'єктів регулювання (складових частин та характеристик), показники яких потребують підтвердження відповідності, систематизовані за 3-ма основними групами і наведені в окремих зазначених вище 4-х підзаконних актах.

При цьому слід зазначити, що в Директиві № 2003/37/ЄС технічні вимоги було встановлено у відповідних окремих 23-х Директивах ЄС, що стосуються безпосередньо компонентів сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, причепів і причіпних машин, та 4-х Директивах ЄС стосовно загальних компонентів колісних дорожніх транспортних засобів.

Для чинного Технічного регламенту затвердження типу зміст і нормативні значення вимог до визначених складових частин і характери-

стик встановлюються:

– стандартами відповідно до *Переліку національних стандартів, які в разі їх застосування є доказом відповідності сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, їхніх причепів і змінних причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів вимогам Технічного регламенту затвердження типу* (далі – Перелік НД), затвердженого наказом Мінекономрозвитку від 05 лютого 2016 року № 188 [9];

– нормативно-правовими актами (Технічним регламентом щодо складових частин і характеристик колісних сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів [10] та щодо розмірів – Правилами дорожнього руху, затвердженими постановою від 10.10.2001 р. № 1306);

– відповідними Правилами ЄЕК ООН.

Перелік документів, які встановлюють вимоги в Директиві 2003/37/ЄС, Технічному регламенті затвердження типу та Регламенті № 167/2013, наведено на рисунку 1.

До Переліку НД, якими встановлюються вимоги до складових частин, вузлів та характеристик було включено чинні в Україні стандарти (переважна більшість яких є гармонізованими з відповідними європейськими або міжнародними стандартами), критеріями вибору яких була відповідність вимогам Європейського Союзу, установлені зазначеними 27 Директивами ЄС.

Одною з основних особливостей Регламенту № 167/2013 є напрямком в сторону більш повної гармонізації з міжнародними стандартами і правилами, а саме:

– розширено застосування Правил ЄЕК ООН, приєднання до яких визначено законом України;

– розширено кількість застосованих кодів ОЕСР, визнання протоколів випробувань за кодами ОЕСР;

– розширено застосування міжнародних стандартів.

Інформація щодо застосування міжнародних норм і правил в Директиві 2003/37/ЄС, Технічному регламенті затвердження типу та Регламенті № 167/2013 наведена на рисунку 2.

Враховуючи вищезазначене, зменшення кількості нормативно-правових актів ЄС та систематизація вимог дозволить в більш короткі

терміни провести повну гармонізацію нормативно-правової бази України у сфері затвердження типу та введення в обіг сільськогосподарських і лісогосподарських транспортних засобів відповідно до законодавства ЄС. А розширення переліку використання міжнародних документів дозволить зробити систему затвердження типу більш універсальною та гнучкою.

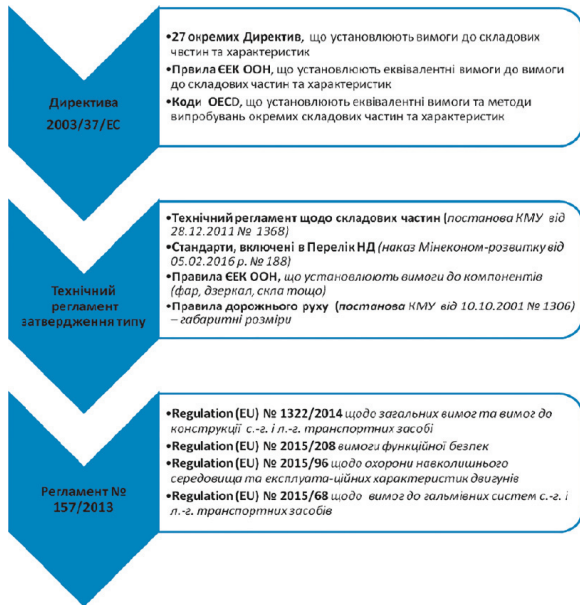

Рисунок 1 – Перелік документів, які встановлюють вимоги в Директиві 2003/37/ЄС, Технічному регламенті затвердження типу та Регламенті № 167/2013

Рисунок 2 – Застосування міжнародних норм і правил в документах із затвердження типу тракторів, причепів, причіпних машин

Порівняно з чинним Технічним регламентом затвердження типу можна відмітити також і такі особливості Регламенту № 167/2013.

1. Сфера дії Регламенту № 167/2013 визначена більш чітко.

Зазначено, що його дія поширюється на такі транспортні засоби:

- трактори (категорії T і C);
- причепа (категорія R);
- змінні причіпні машини (категорія S).

Регламентом № 167/2013 визначено, що для змінних причіпних машин (категорія S), причепів (категорія R) виробник може проводити затвердження типу за цим регламентом або дотримуватися відповідних національних вимог.

Регламент № 167/2013 не поширюється на одиничні транспортні засоби, оскільки підтвердження їх відповідності має проводитись відповідно до національного законодавства.

При цьому Технічним регламентом затвердження типу передбачено можливість проведення процедури підтвердження відповідності і для одиничних транспортних засобів, які використовуються на дорогах загального призначення, оскільки в Україні інших законодавчих чи нормативно-правових актів відносно таких транспортних засобів не розроблено.

Також введено положення про необхідність здійснення ринкового нагляду за частинами та обладнанням, які поставляються до транспортного засобу в якості запчастин та додаткового обладнання.

2. Розширено перелік суб'єктів господарювання, задіяних в процесах затвердження типу та введення в обіг, конкретизовані їх обов'язки (рис. 3).

3. Систематизовано та розширено перелік вимог.

Рисунок 3 – Перелік суб'єктів господарювання, задіяних в процесах затвердження типу та введення в обіг [11]

В Регламенті № 167/2013, як було зазначено вище, об'єкти регулювання (складові частини та характеристики), до яких встановлюються вимоги і підтвердження відповідності яким вимагається під час затвердження типу, систематизовано за 3-ма групами (рис. 4).

- вимоги щодо функційної безпеки;
- вимоги щодо технічної безпеки (загальні вимоги та вимоги до конструкції);
- вимоги щодо екологічної безпеки.

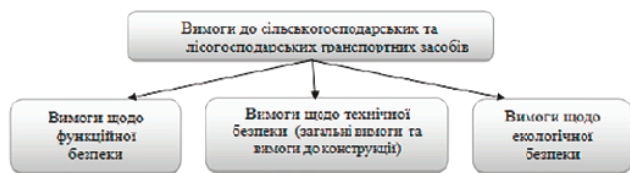

Рисунок 4 – Систематизація вимог до сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів за групами

Слід зазначити, що всі вимоги, встановлені чинним Технічним регламентом затвердження типу продовжують бути чинними (з деякими окремими уточнюючими змінами).

Вимоги щодо функційної безпеки включають вимоги до об'єктів регулювання (складо-

вих частин та характеристик), які наведені в таблиці 1. 26 об'єктів регулювання, до яких установлюються вимоги, були наявними і в чинному Технічному регламенті затвердження типу, а 9 позицій вводяться додатково в Регламенті № 167/2013.

Вимоги до гальмівних пристроїв та систем приєднання гальм причепа, які відносяться до групи вимог щодо функційної безпеки, виділено окремим документом – Regulation (EU) № 2015/68.

Вимоги щодо технічної безпеки включають вимоги до об'єктів регулювання (складових частин та характеристик), які наведені в таблиці 2. 3 27-ми об'єктів регулювання, до яких установлюються вимоги, 11 позицій в Регламенті № 167/2013 порівняно з чинним Технічним регламентом затвердження типу введено додатково.

Вимоги щодо екологічної безпеки вклю-

Таблиця 1 – Об'єкти регулювання, яких стосуються вимоги щодо функційної безпеки

Об'єкти регулювання, до яких установлюються вимоги, наявні в чинному Технічному регламенті затвердження типу	Додаткові об'єкти регулювання в Регламенті № 167/2013
1 Максимальна швидкість, регулятор швидкості та пристрій обмеження швидкості	1 Цілісність конструкції транспортного засобу
2 Гальмівні пристрої та система приєднання гальм причепа	2 Рульове керування швидкісних тракторів
3 Рульове керування	3 Системи інформування водія
4 Спідометр	4 Системи обігрівання
5 Оглядовість та склоочисники	5 Зовнішні корпусні деталі та допоміжне обладнання
6 Скло кабіни	6 Джерела світла
7 Дзеркала заднього огляду	7 Пристрої для запобігання несанкціонованого використання
8 Пристрої освітлення та світлової сигналізації	8 Безпека електросистем
9 Установлення пристроїв освітлення	9 Гусениці
10 Електромагнітна сумісність	
11 Пристрої звукової сигналізації	
12 Захист осіб в транспортному засобі внутрішнім каркасом, ремнями безпеки, підголівником, дверима	
13 Номерний знак	
14 Обов'язкова табличка виробника і маркування	
15 Розміри та маса причепа	
16 Максимальна маса з вантажем	
17 Баластний вантаж	
18 Бак для пального	
19 Задні захисні пристрої	
20 Пристрої бокового захисту	
21 Вантажні платформи	
22 Буксирні пристрої	
23 Шини	
24 Система захисту від бризок	
25 Передача заднього ходу	
26 Механічні зчипні пристрої	

Таблиця 2 – Об'єкти регулювання, яких стосуються вимоги щодо технічної безпеки

Об'єкти регулювання, до яких установлюються вимоги, наявні в чинному Технічному регламенті затвердження типу	Додаткові об'єкти регулювання в Регламенті № 167/2013
1 Захисний пристрій для водія у разі перекидання транспортного засобу (ROPS)	1 Захисний пристрій у разі перекидання (ROPS) (для гусеничних тракторів)
2 Захисний пристрій у разі перекидання (ROPS) (статичні випробування)	2 Захисні пристрої для водія від предметів, які падають (FOPS)
3 Захисний пристрій (ROPS) переднього розташування (для вузькоколіїних тракторів)	3 Захисний пристрій для водія від проникнення предметів (OPS)
4 Захисний пристрій (ROPS) заднього розташування (для вузькоколіїних тракторів)	4 Настапова щодо експлуатування для водія
5 Сидіння для пасажирів	5 Аварійні автоматичні блокувальні пристрої органів керування
6 Рівень шуму, який діє на водія	6 Захист від механічних небезпек, включаючи захист від розриву гідропроводів з робочими рідинами та неконтрольованого руху транспортного засобу
7 Сидіння для водія і його положення	7 Інформація, застереження та маркування
8 Робочий простір, доступ до місця водія	8 Матеріали та виробі
9 Вали відбору потужності	9 Акумулятори
10 Захист елементів приводу	10 Система вентиляції та фільтрації повітря кабіни
11 Кріплення ременя безпеки	11 Швидкість горіння матеріалів кабіни
12 Реміні безпеки	
13 Випускна система	
14 Органи керування	
15 Огорожі та захисні пристрої	
16 Аварійні виходи	

чають вимоги до об'єктів регулювання (складових частин та характеристик), які наведені в таблиці 3.

Таблиця 3 – Об'єкти регулювання, яких стосуються вимоги щодо екологічної безпеки

Об'єкти регулювання, до яких установлюються вимоги, наявні в чинному Технічному регламенті затвердження типу	Додаткові об'єкти регулювання в Регламенті № 167/2013
1 Обсяг викидів забруднювальних речовин 2 Рівень зовнішнього шуму	Відсутні

Всього в Регламенті № 167/2013 доповнено 20 (30 %) об'єктів регулювання, що в цілому складає 64 складових частини і характеристик, до яких установлюються вимоги (рис. 5).

4. Процедура затвердження типу в Регламенті № 167/2013 у цілому така ж сама, як і в чинному Технічному регламенті затвердження типу, тільки розширено перелік видів процедур затвердження типу. Крім затвердження в один етап та поетапного затвердження введені поняття послідовного та змішаного затвердження типу (рис. 6).

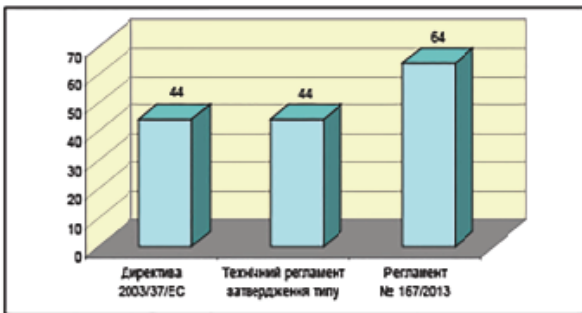

Рисунок 5 – Кількість складових частин та характеристик, до яких встановлюються вимоги в Директиві 2003/37/ЄС, Технічному регламенті затвердження типу та Регламенті № 167/2013

Рисунок 6 – Схема процедури затвердження типу [11]

5. Якщо в чинному Технічному регламенті вимоги до технічних служб, які орган затвердження залучає до проведення оцінки відповідності транспортних засобів та їх компонентів, обмежувались вимогою щодо акредитації відповідно до вимог ДСТУ ISO/IEC 17025:2006 *Загальні вимоги до компетентності випробувальних та калібрувальних лабораторій*, то в Регламенті № 167/2013 технічним службам приділено набагато більше уваги:

- визначено порядок встановлення вимог до технічних служб та процедур їхнього оцінювання, уповноваження та призначення;
- розширено та деталізовано вимоги і обов'язки технічних служб;
- введено визначення категорій технічних служб за видами їх діяльності;
- передбачено можливість проведення випробувань своєї продукції акредитованою технічною службою виробника, яка може бути уповноваженою лише в категорії А.

Категорії служб та інформація щодо їх призначення (уповноваження) наведена на рисунку 7.

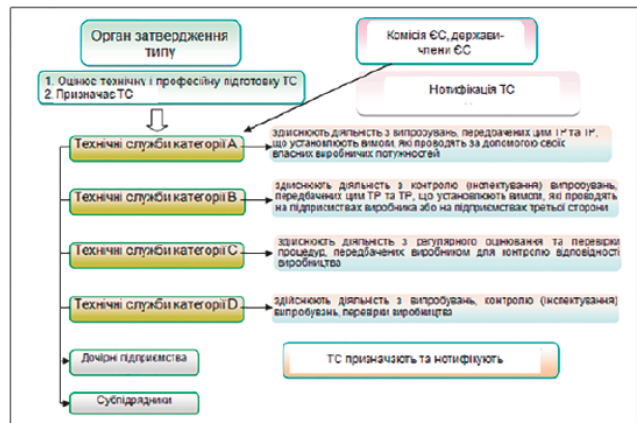

Рисунок 7 – Категорії служб, їх призначення та нотифікація

6. В Регламенті № 167/2013 порівняно з чинним Технічним регламентом затвердження типу введено вимоги щодо надання виробником технічної інформації для користувачів. Цю інформацію наводять у настанові щодо експлуатування, відповідність якої установленним вимогам підтверджується органом затвердження.

Також виробники зобов'язані надавати інформацію щодо ремонту і технічного обслуговування. Регламентом № 167/2013 визначається порядок надання такої інформації та доступу до неї.

7. У Регламенті № 167/2013 додатково введено окремі питання щодо ринкового нагляду, зокрема, передбачено заходи з ринкового нагляду за частинами, які виготовляються як запчастини, та додатковим обладнанням, яке може встановлюватись на транспортних засобах, а

також для зарубіжних виробників визначено необхідність уповноважених представників з питань ринкового нагляду.

8. За недотримання вимог Регламенту № 167/2013 передбачено відповідальність, а саме за таке:

- надання недостовірних заяв під час процедур затвердження типу або застосування недостовірних методів, які можуть призвести до відкликання затвердження типу;

- фальсифікацію результатів випробувань для затвердження типу або відповідності щодо обслуговування;

- приховування даних або технічних характеристик, які могли б призвести до відмови у видачі сертифіката затвердження типу або його призупинення чи скасування;

- використання несправних пристроїв;

- відмову у наданні доступу до інформації;

- надання суб'єктами господарювання на ринок транспортних засобів, систем, складових частин або окремих технічних вузлів, які підлягають затвердженню типу, але не мають такого затвердження, або фальсифікація документів чи маркування щодо затвердження типу.

Висновки. За результатами порівняльного аналізу визначено основні аспекти, особливості та відмінності положень нових законодавчих актів ЄС від чинного в Україні Технічного регламенту затвердження типу та Директиви 2003/37/ЄС, на основі якої розроблено зазначений регламент.

Введений в ЄС Регламент № 167/2013 визначає та запроваджує узгоджені адміністративні і технічні вимоги до затвердження типу і нагляду за ринком сільськогосподарських та лісогосподарських транспортних засобів.

Невід'ємною частиною Регламенту № 167/2013 є п'ять підзаконних актів, які установлюють конкретні технічні вимоги (4 регламенти) та адміністративні вимоги (єдині форми інформаційних документів, сертифікатів, представлення результатів випробувань, перелік складових частин, які можуть значно впливати на безпеку тощо), що наводяться в одному регламенті (Regulation (EU) № 2015/504).

Нові європейські норми більш повно використовують міжнародні стандарти і правила, розширюють перелік суб'єктів господарювання, задіяних в процесах затвердження типу та введення в обіг, в тому числі технічних служб, конкретизують їх обов'язки.

Вимоги до складових частин і характеристик тракторів, причепів, причіпних машин систематизовано за групами та доповнено. До вимог, які установлюються Технічним регламентом затвердження типу, доповнено 30 % нових вимог.

Процедура затвердження типу відповідно до Регламенту № 167/2013 в цілому така ж сама, як і в чинному Технічному регламенті затверд-

ження типу, тільки для зручності, крім затвердження типу в один етап та поетапного затвердження, введені поняття послідовного та змішаного затвердження типу.

Для усунення технічних бар'єрів в торгівлі та виконання обов'язків України у зв'язку з підписанням Угоди про асоціацію з ЄС та вступом до СОТ має бути досягнута повна відповідність Технічних регламентів України з відповідними законодавчими технічними актами ЄС у галузі сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, причепів і причіпних машин.

Прийняття та введення в Україні нових сучасних європейських вимог буде необхідним етапом спрощення процедури взаємного визнання результатів оцінки та підтвердження відповідності, проведених в Україні та країнах ЄС, усунення технічних бар'єрів в торгівлі. Також це дозволить підвищити безпечність, ефективність та конкурентоспроможність вітчизняної сільськогосподарської техніки, створити умови для розширення її ринку збуту та захистити ринок України від ввезення небезпечних і неякісних лісогосподарських транспортних засобів.

Література

1 Про затвердження Технічного регламенту затвердження типу сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, їх причепів і змінних причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів. [Електронний ресурс] : Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 р. № 1367. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/> — Назва з екрану.

2 Directive 2003/37/EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on type-approval of agricultural or forestry tractors, their trailers and interchangeable towed machinery, together with their systems, components and separate technical units and repealing Directive 74/150/EEC. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/> — Назва з екрану.

3 Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council of 5 February 2013 on the approval and market surveillance of agricultural and forestry vehicles. [Електронний ресурс] : – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/> — Назва з екрану.

4 Commission delegated Regulation (EU) No 1322/2014 of 19 September 2014 supplementing and amending Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to vehicle construction and general requirements for the approval of agricultural and forestry vehicles. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/> — Назва з екрану.

5 Commission delegated Regulation (EU)

Literature

2015/208 of 8 December 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to vehicle functional safety requirements for the approval of agricultural and forestry vehicle. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/> — Назва з екрану.

6 Commission delegated Regulation (EU) 2015/68 of 15 October 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to vehicle braking requirements for the approval of agricultural and forestry vehicles. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/> — Назва з екрану.

7 Commission delegated Regulation (EU) 2015/96 of 1 October 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council as regards environmental and propulsion unit performance requirements of agricultural and forestry vehicles. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/> — Назва з екрану.

8 Commission implementing Regulation (EU) 2015/504 of 11 March 2015 implementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to the administrative requirements for the approval and market surveillance of agricultural and forestry vehicles. [Електронний ресурс]: – Режим доступу: <http://eur-lex.europa.eu/> — Назва з екрану.

9 Про затвердження Переліку національних стандартів, які в разі їх застосування є доказом відповідності сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, їх причепів і змінних причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів вимогам Технічного регламенту затвердження типу сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів, їх причепів і змінних причіпних машин, систем, складових частин та окремих технічних вузлів. [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства економічного розвитку України від 05 лютого 2016 року № 188. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/> — Назва з екрану.

10 Про затвердження Технічного регламенту щодо складових частин характеристик колісних сільськогосподарських та лісогосподарських тракторів [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 28.12.2011 р. № 1368. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/> — Назва з екрану.

11 Кравчук В., Цема Т., Афанасьєва С., Лисак Л. Нормативно-методичне забезпечення технічних регламентів щодо тракторів, причепів, причіпних машин та основі нових європейських норм // «Техніка і технології АПК». – 2017. – № 1 (88). – Стор. 13-17.

1 On Approval of the Technical Regulation for the approval of type of agricultural and forestry tractors, their trailers and variable trailer machines, systems, components and separate technical units. [Electronic resource]: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 28.12.2011 № 1367. - Mode of access: <http://zakon4.rada.gov.ua/> - Title from the screen.

2 Directive 2003/37 / EC of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on type-approval of agricultural or forestry tractors, their trailers and interchangeable towed machinery together with their systems, components and separate technical units and repealing Directive 74 / 150 / EEC. [Electronic resource]: - Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/> - Title from the screen.

3 Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council of 5 February 2013 on the approval and market surveillance of agricultural and forestry vehicles. [Electronic resource]: - Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/> - Title from the screen.

4 Commission delegated Regulation (EU) No 1322/2014 of 19 September 2014 supplementing and amending Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council relating to vehicle construction and general requirements for the approval of agricultural and forestry vehicles. [Electronic resource]: - Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/> - Title from the screen.

5 Commission delegated Regulation (EU) 2015/208 of 8 December 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council on vehicle functional safety requirements for the approval of agricultural and forestry vehicles. [Electronic resource]: - Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/> - Title from the screen.

6 Commission delegated Regulation (EU) 2015/68 of 15 October 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to the requirements for the approval of agricultural and forestry vehicles for vehicles. [Electronic resource]: - Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/> - Title from the screen.

7 Commission delegated Regulation (EU) 2015/96 of 1 October 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council on the environmental and propulsion unit performance requirements for agricultural and forestry vehicles. [Electronic resource]: - Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/> - Title from the screen.

8 Commission Implementing Regulation (EU) 2015/504 of 11 March 2015 implementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council as regards administrative

requirements for the approval of agricultural and forestry vehicles. [Electronic resource]: - Access mode: <http://eur-lex.europa.eu/> - Title from the screen.

9 On Approval of the List of National Standards which, in case of their application, is a proof of the compliance of agricultural and forestry tractors, their trailers and variable trailer machines, systems, components and separate technical units with the requirements of the Technical Regulation for the approval of type of agricultural and forestry tractors, their trailers and trailer couplings machines, systems, components and separate technical units. [Electronic resource]: Order of the Ministry of Economic Development and Trade of Ukraine dated February 5, 2016, No. 188. - Mode of access: <http://zakon4.rada.gov.ua/> - Title from the screen.

10 On Approval of the Technical Regulation on Component Parts of the Characteristics of Wheeled Agricultural and Forestry Tractors [Electronic Resource]: Resolution of the Cabinet of Ministers of Ukraine dated 28.12.2011 No. 1368. - Mode of access: <http://zakon4.rada.gov.ua/> - Title from the screen.

11 Kravchuk V., Tsema T., Afanasyeva S., Lisak L. Regulatory and methodical provision of technical regulations for tractors, trailers, trailer machines and basis of new European norms // "Technology and Technology of AIC". - 2017.- No. 1 (88).- P. 13-17.

Literatura

1 Pro zatverdzhennya Tekhnichnoho rehlamentu zatverdzhennya typu sil's'kohospodars'kykh ta lisohospodars'kykh traktoriv, yikh pryche piv i zminnykh prychipnykh mashyn, system, skladovykh chastyn ta okremykh tekhnichnykh vuzliv. [Elektronnyy resurs] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 28.12.2011 r. № 1367. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/> — Nazva z ekranu.

2 Directive 2003/37/ES of the European Parliament and of the Council of 26 May 2003 on type-approval of agricultural or forestry tractors, their trailers and interchangeable towed machinery, together with their systems, components and separate technical units and repealing Directive 74/150/EEC. [Elektronnyy resurs]: – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/> — Nazva z ekranu.

3 Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council of 5 February 2013 on the approval and market surveillance of agricultural and forestry vehicles. [Elektronnyy resurs] : – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/> — Nazva z ekranu.

4 Commission delegated Regulation (EU) No 1322/2014 of 19 September 2014 supplementing and amending Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with re-

gard to vehicle construction and general requirements for the approval of agricultural and forestry vehicles. [Elektronnyy resurs]: – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/> — Nazva z ekranu.

5 Commission delegated Regulation (EU) 2015/208 of 8 December 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to vehicle functional safety requirements for the approval of agricultural and forestry vehicle. [Elektronnyy resurs]: – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/> — Nazva z ekranu.

6 Commission delegated Regulation (EU) 2015/68 of 15 October 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to vehicle braking requirements for the approval of agricultural and forestry vehicles. [Elektronnyy resurs]: – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/> — Nazva z ekranu.

7 Commission delegated Regulation (EU) 2015/96 of 1 October 2014 supplementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council as regards environmental and propulsion unit performance requirements of agricultural and forestry vehicles. [Elektronnyy resurs]: – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/> — Nazva z ekranu.

8 Commission implementing Regulation (EU) 2015/504 of 11 March 2015 implementing Regulation (EU) No 167/2013 of the European Parliament and of the Council with regard to the administrative requirements for the approval and market surveillance of agricultural and forestry vehicles. [Elektronnyy resurs]: – Rezhym dostupu: <http://eur-lex.europa.eu/> — Nazva z ekranu.

9 Pro zatverdzhennya Pereliku natsional'nykh standartiv, yaki v razi yikh zastosovannya ye dokazom vidpovidnosti sil's'kohospodars'kykh ta lisohospodars'kykh traktoriv, yikh pryche piv i zminnykh prychipnykh mashyn, system, skladovykh chastyn ta okremykh tekhnichnykh vuzliv vymoham Tekhnichnoho rehlamentu zatverdzhennya typu sil's'kohospodars'kykh ta lisohospodars'kykh traktoriv, yikh pryche piv i zminnykh prychipnykh mashyn, system, skladovykh chastyn ta okremykh tekhnichnykh vuzliv. [Elektronnyy resurs]: Nakaz Minekonomrozvytku Ukrayiny vid 05 lyutoho 2016 roku № 188. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/> — Nazva z ekranu.

10 Pro zatverdzhennya Tekhnichnoho rehlamentu shchodo skladovykh chastyn kharakterystyk kolisnykh sil's'kohospodars'kykh ta lisohospodars'kykh traktoriv [Elektronnyy resurs] : Postanova Kabinetu Ministriv Ukrayiny vid 28.12.2011 r. № 1368. – Rezhym dostupu: <http://zakon4.rada.gov.ua/> — Nazva z ekranu.

UDC (083.7):629.3.014.2

COMPARATIVE ANALYSIS OF NATIONAL REQUIREMENTS FOR THE APPROVAL OF TRACTORS, TRAILERS, TRAILER COUPLINGS WITH NEW EUROPEAN NORMS

V. Kravchuk, Doctor of Technical Sciences, , corresponding member of the National Academy of Sciences of Ukraine, professor, <https://orcid.org/0000-0003-2196-4960>

T. Tsema, <https://orcid.org/0000-0003-0596-2324>

S. Afanasyeva, <https://orcid.org/0000-0003-3486-4192>

L. Lysak, <https://orcid.org/0000-0001-8330-6088>

S. Ryzhkova <https://orcid.org/0000-0003-2693-4162>

L. Pogorelyy UkrNDIPT

I. Gorbatova UkrNDNCH of chemotherapy and certification of petroleum products and TR

Summary. *The purpose of the study is a comparative analysis of the regulatory framework of Ukraine on conformity assessment and the introduction of agricultural and forestry vehicles with relevant acts of EU technical legislation in this area. The technical legislation of the EU in this sphere has been analyzed, its main features and differences from the current technical regulations in Ukraine on the type approval of agricultural and forestry tractors, their trailers and replacement trailers, systems, components and separate technical units and Directive 2003/37/EC, on the basis of which this Technical Regulation was developed. A comparative analysis has been made on the scope of normative and legal acts, business entities involved in type approval processes and introduction into circulation, establishment of requirements for tractors, trailers and trailers, as well as procedures for confirming their compliance. The main features of the updated EU technical legislation are the improvement and simplification of the regulatory framework and more complete harmonization with international standards and rules. The new Euro-*

pean standards more clearly define the scope of regulatory and legal acts, technical and administrative requirements, expand the list of business entities involved in type approval processes and the introduction of turnover, specify their responsibilities. Requirements for tractors, trailers, trailers are systematized by groups and supplemented. To the requirements, which are established by the Technical Regulation of type approval, 30% of new requirements are added. The procedure for type approval is generally the same as in the current technical regulation of type approval, only new concepts of a consistent and mixed type approval are introduced. The results of the research will be used in the future to adapt national legislation in the field of agricultural and forestry vehicles to new European requirements in order to improve the safety and efficiency of such facilities and remove technical barriers to trade.

Key words: *putting into circulation, Regulations EU, type-approval, type-approval certificate, certificate of conformity, agricultural and forestry vehicles, technical service, technical regulation.*

УДК (083.7):629.3.014.2

СРАВНИТЕЛЬНЫЙ АНАЛИЗ НАЦИОНАЛЬНЫХ ТРЕБОВАНИЙ ДЛЯ УТВЕРЖДЕНИЯ ТИПА ТРАКТОРОВ, ПРИЦЕПОВ, ПРИЦЕПНЫХ МАШИН С НОВЫМИ ЕВРОПЕЙСКИМИ НОРМАМИ

В. Кравчук, д-р тех. наук, чл.-корр. НААН Украины, проф., <https://orcid.org/0000-0003-2196-4960>

Т. Цема, <https://orcid.org/0000-0003-0596-2324>

С. Афанасьева, <https://orcid.org/0000-0003-3486-4192>

Л. Лысак, <https://orcid.org/0000-0001-8330-6088>

С. Рыжкова <https://orcid.org/0000-0003-2693-4162>

УкрНДИПВТ им. Л. Погорелого

И. Горбатова УкрНДНЦ химмотологии и сертификации ГСМ и ТР

Аннотация. Целью исследования является сравнительный анализ нормативно-правовой базы Украины по оценке соответствия и введение в оборот сельскохозяйственных и лесохозяйственных транспортных средств с соответствующими актами технического законодательства ЕС в указанной сфере. Проанализированы техническое законодательство ЕС в этой сфере, определены его основные особенности и отличия от действующего в Украине Технического регламента утверждения типа сельскохозяйственных и лесохозяйственных тракторов, их прицепов и сменных прицепных машин, систем, составных частей и отдельных технических узлов и Директивы 2003/37/ЕС, на основе которой разработан указанный Технический регламент. Проведен сравнительный анализ по сфере действия нормативно-правовых актов, субъектов хозяйствования, задействованных в процессах утверждения типа и введение в оборот, установление требований к тракторам, прицепам и прицепным машинам, а также процедур подтверждения их соответствия. Основными особенностями обновленного технического законодательства ЕС является совершенствование и упрощение нормативно-правовой базы и более полная гармонизация с международными стандартами и правилами. Новые европейские нормы более четко устанавливают сферу действия нормативно-правовых актов,

технические и административные требования, расширяют перечень субъектов хозяйствования, задействованных в процессах утверждения типа и введение в оборот, конкретизируют их обязанности. Требования к тракторам, прицепах, прицепным машинам систематизированы по группам и дополнены. К требованиям, которые устанавливаются Техническим регламентом утверждения типа, добавлено 30 % новых требований. Процедура утверждения типа в целом такая же, как и в действующем техническом регламенте утверждения типа, только введены новые понятия последовательного и смешанного утверждения типа. Результаты исследований будут использованы в дальнейшем для адаптации национального законодательства в сфере сельскохозяйственных и лесохозяйственных транспортных средств к новым европейским требованиям с целью повышения безопасности и эффективности таких средств и устранения технических барьеров в торговле.

Ключевые слова: введение в обращение, регламенты ЕС, утверждение типа, сертификат утверждения типа, сертификат соответствия, сельскохозяйственные и лесохозяйственные транспортные средства, техническая служба, технический регламент.